

Alþingi
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd
150 Reykjavík

Persónuvernd

Rauðarárstíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Reykjavík, 5. desember 2018

Tilvísun: 2018111592G1Á/--

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 85/1997 um umboðsmann Alþingis.

Persónuvernd vísar til beiðni stjórnskipunar- og eftirlitsnefndar þann 7. nóvember 2018 um umsögn stofnunarinnar um frumvarp til breytinga á lögum nr. 85/1997 um umboðsmann Alþingis (235. mál á 149. löggjafarþingi 2018-2019, þskj. 250).

Með frumvarpinu er leitast við að innleiða kröfur valfrjálstrar bókunar frá 18. desember 2002 við samning Sameinuðu þjóðanna frá 10. desember 1984 gegn pyndingum og annarri grimmilegri ómannlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu sem undirrituð var fyrir Íslands hönd þann 23. september 2003. Með frumvarpinu er gert ráð fyrir að umboðsmaður Alþingis sinni því eftirliti sem bókunin kveður á um, eða svokölluðu OPCAT-efirliti.

Lagt er til í 3. gr. frumvarpsins að umboðsmaður Alþingis geti krafist stjórnvöld og aðra sem falla undir eftirlit umboðsmanns víðtækar upplýsingar sem hann þarfnast vegna starfs síns, þ.m.t. upplýsingar um heilsuhagi, auk upplýsinga um vistun og meðferð einstaklinga. Þá er í 7. gr. frumvarpsins lagt til að þrátt fyrir fyrirmæli laga, siðareglna eða samninga um þagnar- eða trúnaðarskyldu sé þeim sem búa yfir upplýsingum eða gögnum um brot á lögum, vönduðum stjórnsýsluháttum, siðareglum eða öðrum reglum og starfsháttum, í starfsemi þeirra sem falla undir starfssvið umboðsmanns, heimilt í þágu þeirra almannahagsmuna sem umboðsmaður hefur eftirlit með að greina honum frá slíku og afhenda honum gögn þar að lútandi. Í 3. mgr. sömu greinar lagt til að umboðsmaður skuli gæta leyndar um þær persónuupplýsingar sem hann aflar eða honum berast nema viðkomandi veiti til þess afdráttarlaust samþykki sitt. Einnig segir að í því felist að hinn skráði eða aðrir, sem kunna að koma fyrir í þeim gögnum eigi ekki rétt á

vitneskju um hvaða persónuupplýsingar umboðsmaður hefur unnið um þá. Þá segir í 4. mgr. sömu greinar að óheimilt sé að láta hvern þann sæta óréttlátri meðferð sem í góðri trú hefur veitt umboðsmanni upplýsingar sem leitt hafa til athafna umboðsmanns vegna upplýsingagjafarinnar.

Í 20. gr. framangreindrar bókunar segir meðal annars að til að gera innlendum forvarnaraðilum kleift að starfa samkvæmt umboði sínu skuli veita þeim aðgang að öllum upplýsingum um fjölda þeirra einstaklinga sem sviptir eru frelsi sínu á stöðum þar sem einstaklingar eru í gæslu, auk aðgangs að öllum upplýsingum sem varða meðferð þessara einstaklinga og aðstæður þeirra í gæslu. Þá segir í 1. mgr. 21. gr. bókunarinnar að ekkert yfirvald eða opinber starfsmaður skuli fyrirskipa, beita, leyfa eða láta átölulaus nein viðurlög gegn nokkrum einstaklingi eða samtökum fyrir að hafa veitt innlendum forvarnaraðila upplýsingar, hvort heldur þær eru réttar eða rangar, og engan slíkan einstakling eða samtök skal skaða á nokkurn annan hátt. Í 2. mgr. sömu greinar segir að trúnaðarupplýsingar, sem innlendir forvarnaraðili hefur aflað, skuli háðar þagnarskyldu og að ekki skuli birtar neinar persónuupplýsingar nema með afdráttarlausu samþykki viðkomandi einstaklings.

Með hliðsjón af framangreindum ákvæðum frumvarpsins og bókunar við samning Sameinuðu þjóðanna gegn pyndingum og annarri grimmilegri, ómannlegri eða vanvirðandi meðferð eða refsingu er það mat Persónuverndar að framangreindar heimildir umboðsmanns Alþingis til vinnslu persónuupplýsinga séu nauðsynlegar til að uppfylla skilyrði bókunarinnar. Gerir Persónuvernd því ekki athugasemdir við þær.

Persónuvernd bendir á að gildissvið laga nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga tekur ekki til vinnslu persónuupplýsinga hjá Alþingi og stofnunum þess, þ.m.t. umboðsmanni Alþingis, sbr. 5. mgr. 4. gr. laganna. Hefur Persónuvernd þar af leiðandi ekki eftirlit með þeirri vinnslu persónuupplýsinga sem þar fer fram, þ. á m. öryggi upplýsinganna. Að mati Persónuverndar er því æskilegt að í lögum nr. 85/1997 kveðið sé á um að gera skuli viðeigandi tæknilegar og skipulagslegar öryggisráðstafanir til að tryggja viðunandi öryggi persónuupplýsinga með hliðsjón af nýjustu tækni, kostnaði við framkvæmd, eðli, umfangi, samhengi og tilgangi vinnslunnar og áhættu, mislíklegri og misalvarlegri, fyrir réttindi og frelsi einstaklinga.

Að öðru leyti gerir Persónuvernd ekki athugasemdir við frumvarpið eins og á stendur.

F.h. Persónuverndar,

Þórður Sveinsson

Gunnar Ingi Ágústsson